

***CORYTHUCHA CILIATA* (SAY, 1832) (HEMIPTERA: HETEROPTERA: TINGIDAE) –
GATUNEK PLUSKWIAKA NOWY DLA FAUNY POLSKI**

Corythucha ciliata (Say) (Hemiptera: Heteroptera: Tingidae) –
a bug species new to the Polish fauna

BARBARA LIS

Department of Biosystematics, Opole University
Oleska 22, 45-052 Opole, Poland;
canta@uni.opole.pl

ABSTRACT: *Corythucha ciliata* (Say) is recorded for the first time from Poland. Data on its present distribution in Europe is summarized.

KEY WORDS: *Corythucha*, Hemiptera, Heteroptera, Tingidae, Poland, first record, faunistics, distribution.

Wstęp

Corythucha ciliata (Say, 1832) to jeden z najlepiej poznanych w Europie inwazyjnych gatunków pluskwiaków reprezentujących podrząd Heteroptera (Rabitsch 2008). W naszym kraju jest drugim tego typu gatunkiem, po wtyku amerykańskim *Leptoglossus occidentalis* Heid. (Lis et al. 2008), który dotarł również do naszego kraju.

Gatunek ten pochodzi z Ameryki Północnej (Froeschner 1988), a w Europie pojawił się po raz pierwszy w 1964 roku we Włoszech (Servadei 1966). W ciągu 45 lat zajmował kolejne państwa Europy stopniowo rozszerzając swój areal występowania; były to kolejno: Chorwacja – 1970 (Maceljski i Balarin 1972a); Słowenia – 1972 (Maceljski i Balarin 1972b); Serbia – 1973 (Tomić i Mihajlović 1974); Francja – 1974 (Aquilari et al. 1977); Szwajcaria – 1975 (Dioli 1975); Węgry – 1976 (Jasinka i Bozsits 1977); Hiszpania – 1978 (Ribes 1980); Austria – 1982 (Mildner 1983); Niemcy – 1983 (Hopp 1984); Bułgaria – 1987 (Josifov 1990); Grecja – 1988 (Tzanakakis 1988); Portugalia – 1994 (Hoffmann 1996); Czechy – 1995 (Stehlík 1997); Słowacja – ok. 1997 (Stehlík

1997); Czarnogóra – ok. 1998 (Protić 1998); Wielka Brytania – 2005 (Malumphy i Reid 2006); Belgia – 2006 (Aukema et al. 2007).

Gatunek ten został również introdukowany do Chin (Streito 2006), Korei (Chung et al. 1996), Japonii (Tokihiro et al. 2003), oraz Chile (Prado 1990), a jego izolowane stanowiska znane są również z Krasnodaru w Rosji (Voigt 2001).

Ponieważ gatunek ten, od momentu introdukowania do Europy, wykazywał bardzo dużą zdolność do szybkiego rozprzestrzeniania się, został już w 1999 roku zamieszczony w kluczu do oznaczania prześwielikowatych (Tingidae) Polski (B. Lis 1999), gdyż jego pojawienie się w naszym kraju było tylko kwestią czasu.

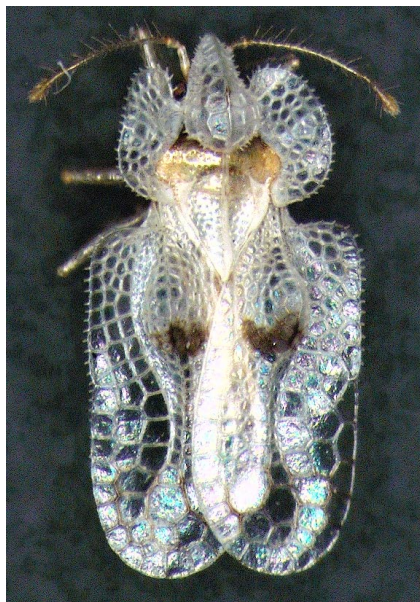
Dane faunistyczne

DOLNY ŚLĄSK: Wrocław-Karłowice [XS46], 1♀, 1♂, 04.10.2009, na szybie autobusu miejskiego, leg. P. Lis.

Dwa zebrane okazy (samiec i samica), prawdopodobnie poszukiwały miejsca zimowania i niekoniecznie ich miejsce faktycznego występowania we Wrocławiu musi pokrywać się z miejscem ich odłowu.

Cechy diagnostyczne gatunku

Długość ciała 3,3-3,7 mm; ogólna barwa ciała biaława; głowa, dysk przedplecza i brzuszna strona żółtobrązowe, brązowe lub prawie czarne; przedplecze zaopatrzone w duży, przykrywający głowę kaptur i szerokie paranota o zaokrąglonych krawędziach; pole kostalne szerokie, silnie rozszerzające się u nasady, boczne krawędzie półpokryw niemal równoległe; wszystkie krawędzie i główne żyłki pokryte drobnymi kolcami; czułki i odnóża wydłużone, delikatne, białawe lub żółtawe (Fot.).

Fot. 1.

Biologia

Gatunek ten występuje głównie na platanach *Platanus orientalis* L. (Péricart 1983), na dolnej stronie liści, gdzie występują zarówno formy dorosłe, jak i larwalne. Jaja składa w głąb tkanek liści. Z powodu uszkodzeń, jakie wyrządza, bywa nazywany „tygrysem platanowym”. Inne rośliny wymieniane jako żywicielskie, to: *P. hispanica*, *P. occidentalis* (Hradil et al. 2008) i *P. acerifolia* (Kment i Bryja 2001).

Bibliografia

- Aguilar d' R., Pralavorio R., Rabasse J.M., Mouton R. 1977. Introduction en France du tigre du platane: *Corythucha ciliata* (Say) (Het., Tingidae). Bulletin de la Société Entomologique de France 82: 2-5.
- Aukema B., Bruers J.M., Viskens G.M. 2007. Nieuwe en zeldzame Belgische wantsen II (Hemiptera: Heteroptera). Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie 143: 83-91.
- Chung Y.L., Kwon T.S., Yeo W.H., Byun B.K., Park C.H. 1996. Occurrence of the sycamore lace bug, *Corythucha ciliata* (Say) (Hemiptera: Tingidae) in Korea. Korean Journal of Applied Entomology 35: 137-139.
- Dioli P. 1975. La presenza in Valtellina di alcune cimici dannose alle piante. Rassegna Economica Provincia di Sondrio 4: 43-46.
- Froeschner R.C. 1988. Family Tingidae Laporte, 1807. [w:] Henry T.J., Froeschner R.C. (red.). Catalog of the Heteroptera, or True Bugs, of Canada and the Continental United States. E.J. Brill, Leiden, ss. 708–733.
- Hoffmann H.-J. 1996. Die Platanen-Gitterwanze *Corythucha ciliata* (Say) weiter auf dem Vormarsch (Hemiptera-Heteroptera:Tingidae). Heteropteron 2: 19-21.
- Hopp I. 1984. Die Platanen-Netzwanze *Corythucha ciliata* (Say) nun auch in der Bundesrepublik Deutschland. Entomologische Zeitschrift (Stuttgart) 94: 60-63.
- Hradil K., Kment P., Bryja J., Roháčová M., Baňář P., Ďurčová K. 2008. New and interesting records of true bugs (Heteroptera) from the Czech Republic and Slovakia IV. Klapalekiana 44: 165-206.
- Jasinka J., Bozsits G. 1977. A platán csipkés poloska (*Corythucha ciliata*) fellépse magyarországon. Növényvédelem 13: 42-46.
- Josifov M. 1990. Varchu pojavata na nearkticija vid *Corythucha ciliata* (Say, 1832) (Het., Tingidae) v Balgarija. Acta Zoologica Bulgarica 39: 53-55.
- Kment P., Bryja J. 2001. New and interesting records of true bugs (Heteroptera) from the Czech Republic and Slovakia. Klapalekiana 37: 231-248.
- Lis B. 1999. Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera. Zeszyt 8. Prześwietlikowate - Tingidae. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 64 ss.
- Lis J.A., Lis B., Gubernator J. 2008. Will the invasive western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis* Heidemann (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae) seize all of Europe? Zootaxa 1740: 66-68.
- Maceljski M., Balarin I. 1972a. Preliminary note on the appearance of a new species of insect pest in Yugoslavia. The bug *Corythucha ciliata* (Say). Acta entomologica Yugoslavica 8: 105-106.

- Maceljski M., Balarin I. 1972b. Ein neues Mitglied der schädlichen Entomofauna in Jugoslavien *C. ciliata*. Plant Protection 23: 193-206.
- Malumphy C., Reid S. 2006. First British record of *Corythucha ciliata* (Say), Tingidae. Heteroptera News 8: 8.
- Mildner P. 1983. Neues zur Kärntner Arthropodenfauna. Carinthia II 173(93): 137-141.
- Péricart J. 1983. Hémiptères Tingidae Euro-Méditerranéens. Faune de France 69. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris, 620 ss.
- Prado C.E. 1990. Presencia en Chile de *Corythucha ciliata* (Say) (Hemiptera: Heteroptera: Tingidae). Revista Chilena de Entomología 18: 53-55.
- Protić L. 1998. Catalogue of the Heteroptera fauna of Yugoslav countries. Part One. Natural History Museum Belgrade, Special Issue 38: 1-215.
- Rabitsch W. 2008. Alien true bugs of Europe (Insecta: Hemiptera: Heteroptera). Zootaxa 1827: 1-44.
- Ribes J. 1980. Un insecte nord-americà que ataca els plàtans. Revista de Girona 93: 299-301.
- Servadei A. 1966. Un Tingide nearctico comparso in Italia (*Corythucha ciliata* Say). Bollettino della Societa Entomologica Italiana 96: 94-96.
- Stehlík J.L. 1997. *Corythucha ciliata* (Say), a pest of plane trees, now also in the Czech Republic (Tingidae, Het.). Acta Musei Moraviae, Scientiae Naturales 81: 299-306.
- Streito J.C. 2006. Note sur quelques espèces envahissantes de Tingidae: *Corythucha ciliata* (Say, 1932), *Stephanitis pyrioides* (Scott, 1874) et *Stephanitis takeyai* Drake & Maa, 1955 (Hemiptera Tingidae). L'Entomologiste 62(1-2): 31-36.
- Tokihiro G., Tanaka K., Kondo K. 2003. Occurrence of the sycamore lace bug, *Corythucha ciliata* (Say) (Heteroptera: Tingidae) in Japan. Research Bulletin of the Plant Protection Service 39: 85-87.
- Tomić D., Mihajlović L. 1974. American netlike bug (*Corythucha ciliata* Say – Heteroptera, Tingidae) new serious enemy of plane trees in Belgrade. Sumarstvo 7-9: 51-54.
- Tzanakakis M.E. 1988. First records of the Sycamore Lace Bug, *Corythucha ciliata* (Say) in Greece. Entomologica Hellenica 6: 55-57.
- Voigt K. 2001. The first Russian record of *Corythucha ciliata* (Say) from Krasnodar (Heteroptera: Tingidae). Zoosystematica Rossica 10: 76.

Received: October 2009

Accepted: November 2009